

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI NAUKOWEJ „WSPÓŁCZESNE PRZYCZYNY I PROCEDURY WYDALENIA DUCHOWNYCH”

Warszawa, 18 maja 2011 roku

W dniu 18 maja 2011 roku odbyła się konferencja naukowa pt. „Współczesne przyczyny i procedury wydalenia duchownych” zorganizowana przez Wydział Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Był to temat bardzo aktualny, gdyż 16 maja tego roku w Watykanie ukazał się Okólnik do Konferencji Episkopatów w sprawie opracowania „Wytycznych” dotyczących sposobów postępowania w przypadku nadużyć seksualnych popełnionych przez duchownych wobec osób niepełnoletnich.

Konferencję rozpoczął Dziekan Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW ks. prof. dr hab. Józef Wroceński. Następnie do uczestników zostało skierowane słowo Rektora UKSW ks. prof. dra hab. Henryka Skorowskiego.

Pierwszej, przedpołudniowej sesji przewodniczył ks. bp dr Artur Miziński – biskup pomocniczy z Lublina. W tej części jako pierwszy swój referat wygłosił ks. dr Krzysztof Nykiel – pracownik Kongregacji Nauki Wiary. W swoim wystąpieniu zatytułowanym: *Przyczyny i procedura wydalenia duchownych według norm i praktyki Kongregacji Nauki Wiary* przypomniał, że Kongregacja Nauki Wiary ma kompetencje osądzać przestępstwa przeciwko wierze (herezja, schizma, apostazja), przestępstwa przeciwko świętości Ofiary Eucharystii i sakramentu pokuty oraz przestępstwa przeciwko obyczajom, a mianowicie: przestępstwo przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu popełnione przez duchownego z osobą niepełnoletnią, tj. poniżej 18 roku życia. W dalszej kolejności ks. Nykiel omówił normy proceduralne, czyli m.in. *investigatio previa* oraz przesłanie sprawy do Kongregacji, a także rozwiązania, jakie może podejmować Kongregacja Nauki Wiary.

Drugi referat przedłożył ks. dr Waldemar Barszcz – pracownik Kongregacji Instytutów Życia Konsekwentnego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego – zatytułowany *Przyczyny i procedura przeniesienia duchownych do stanu świeckiego na podstawie uprawnień Kongregacji ds. Duchowieństwa*. Autor referatu rozpoczął od przytoczenia dokumentów związanych z jego przedłożeniem. Powołując się na dokument Kongregacji ds. Duchowieństwa z 17 marca 2010 roku omówił zastosowanie pierwszego, drugiego oraz trzeciego uprawnienia specjalnego. Pierwsze uprawnienie specjalne dotyczy rozpatrzenia przedstawienia Ojcu Świętemu, do zatwierdzenia w formie specjalnej i podjęcia przez niego decyzji w przypadkach wyłączenia ze stanu kapłańskiego „*in poenam*”, wraz z dyspensą od obowiązków wyływających z przyjętych święceń kapłańskich, łącznie z celibatem. Odnosi się on do duchownych, którzy zawarli małżeństwo, chociażby tylko cywilne i po upomnieniu nie wykazali poprawy, lecz nadal dają zgorszenie; oraz do tych duchownych, którzy popełnili grzech ciężki, wykraczając przeciwko szóstemu przykazaniu. Drugie uprawnienie specjalne odnosi się do kan. 1399 KPK, jak też do przypadków dotyczących potwierdzenia decyzji ordynariuszów, o ile będąc kompetentnymi o to proszą w dziedzinie przypadków szczególnie ciężkiego przekroczenia prawa. Wreszcie trzecie uprawnienie specjalne dotyczy prośby o reskrypt, którym deklaruje się utratę stanu kapłańskiego wraz z dyspensą od obowiązków wyływających z przyjętych święceń kapłańskich. Ks. Barszcz omówił szczegółowo procedurę ex kan. 1720 KPK.

Ostatni referat w sesji przedpołudniowej wygłosił ks. dr hab. Zbigniew Suchecki z Papieskiego Wydziału Teologicznego *Seraphianum* w Rzymie: „Wydalenie duchownych na podstawie kanonicznego procesu karnego” Prelegent omówił procedury zawarte w kan. 1713-1731 KPK. Ks. Suchecki zwrócił uwagę na to, że ordynariusz powinien mieć pewność czy duchowny popełnił przestępstwo oraz musi ono być uzasadnione. Ponadto ordynariusz powinien mieć na uwadze, czy nie ucierpiało czyjeś dobre imię. Decyzja zawsze należy w tym przypadku do ordynariusza.

Drugiej sesji przewodniczył ks. prof. dr hab. Mirosław Sitarz z KUL i jako pierwszy referat w tej części wygłosił ks. prof. dr hab. Wiesław Kiwior (UKSW): *Dyspensa od celibatu*. Ks. Kiwior przytoczył na początku normy z 14 października 1980 r. „*Per litteras ad universos*” oraz „*Ordinarius competens*” Prelegent zwrócił uwagę, że dyspensa powinna odznaczać się pokorą. Instrukcję sprawy należy przeprowadzić sumiennie i z rozwagą. Następnie omówił kompetencje potrzebne do przyjęcia prośby i jej instrukcji, do zbadania sprawy oraz do udzielenia dyspensy. W dalszej kolejności profesor UKSW wymienił przyczyny dyspensy: przypadki zwyczajne, przyczyny nadzwyczajne oraz niebezpieczeństwo śmierci. W drugiej części swego przedłożenia omówił szczegółowo etapy dyspensy według „*Ordinarius competens*”: wniesienie prośby, przyjęcie wniosku przez ordynariusza, zawieszenie prezbitera, wyznaczenie instruktora i notariusza, instrukcja spra-

wy, przesłanie sprawy do Kongregacji, przekazanie sprawy Ojcu Świętemu, reskrypt. Na zakończenie prelegent przeanalizował procedurę dyspensy od celibatu w przypadku diakonów.

Kolejny referat wygłosił ks. prof. dr hab. Ambroży Skorupa (KUL) na temat: *Przyczyny i procedura wydalenia duchownych z instytutu zakonnego*. Na początku przedstawił przyczyny wydalenia: głoszenie doktryny niezgodnej z nauką Kościoła, przyczyny moralne oraz nie zachowanie obowiązków wynikających z życia zakonnego. Następnie profesor KUL omówił procedurę wydalenia zakonników na mocy samego prawa, procedury przy wydaleniu obligatoryjnym oraz przy wydaleniu fakultatywnym. Kończąc o. Skorupa zwrócił uwagę na fakt, że każdy instytut powinien wykazywać słuszość, sprawiedliwość, a także *caritas* w odniesieniu do osób wydalonych z instytutów zakonnych.

Po dyskusji głos zabrał ks. prof. dr hab. Henryk Stawniak – Prodziekan Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW, który zamknął Konferencję, dziękując prelegentom za wygłoszenie referatów, Dziekanowi za zorganizowanie i trafny wybór tematu oraz wszystkim uczestnikom za przybycie.

Ks. Robert Kantor